

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Department van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Letapha la Thuto

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2025

**GESKIEDENIS V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 29 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS – TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	• Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieër historiese begrippe/terme.	30% (15)
VLAK 2	• Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne.	50% (25)
VLAK 3	• Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings.	20% (10)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argumente, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen word.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word), sowel as die vlak van die vraag, in kursiefgedrukte skrif aangedui.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet die kandidate krediet kry vir enige relevante antwoorde.
- Daar word van leerders verwag om 'n standpunt in te neem in die beantwoording van 'tot watter mate' vrae om punte te verdien.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae:

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord.
- Gee aandag aan die punte toekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerkies (✓✓✓✓) aangedui.

Paragraafvraag

Paragrafe behoort global (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (•) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2 of 3) soos aangedui in die holisties rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ • _____ • _____
 • _____ • _____
 ✓✓✓✓ Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf.

- Tel al die regmerkies vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

32
50

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE

2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samelopende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaar voeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van die opstelvrae:

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by die spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by die riglyn vir die nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir *enige ander relevante antwoorde*.

2.3 Globale assessering van die opstel

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering bemoedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te beïed deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model antwoorde' voor te berei en te reproduseer, sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepeenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarteenstelling van 'n argument.
- Die toepaslike seleksie van feitlike bewyse om sodanige argument te ondersteun.
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 Assesseringsprosedure van die opstel

2.4.1 Hou die synopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ("bullet") in die nasienriglyn), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is (ook aangedui deur 'n kolpunt in die nasienriglyn/memorandum) en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn/memorandum), bv., 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Hou die **PEEL**–struktuur in gedagte by die assessering van 'n opstel.

P	Punt: Die kandidaat lei die opstel in met 'n argument/n duidelike hoofpunt Elke paragraaf moet 'n punt insluit wat die hoofpunt (argument) wat in die inleiding gemaak is ondersteun.
E	Verduideliking: Die kandidaat moet in groter detail waaroor die hoofpunt (argument) gaan bespreek en hoe dit verband hou met die vraag wat gevra is (argument).
E	Voorbeeld: Die kandidaat moet die vraag beantwoord deur inhoud te selekteer wat relevant is tot die argument. Relevante voorbeelde moet gegee word om die argument vol te hou.
L	Skakel: Kandidaat moet seker maak dat die argument deurgaans in die opstel onderhou word en samehangend geskryf is.

2.4.4

Die volgende simbole MOET in die assessering van die opstel gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerkings nie nehoorlik gekontekstualiseer nie [^]
- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A ✓
- Interpretasie I✓
- Argument LOA ⇕

2.5 Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel, moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is en om die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal verband hou met die vlak (op die matriks) van die **aanbieding**.

I	VLAK 4	
V	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}26-27
V	VLAK 3	

KOMMENTAAR

Sommige weglatings in inhoudsdekking

Toon soms bewyse van 'n gestruktureerde en beplande argument

NASIENMATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

AANBIEDENING INHOUD 	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1*
	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings..				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1* Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of inhoud.						14–17	0–13

* Riglyne vir die toekenning van 'n punt vir Vlak 1:

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord; effense poging om die opstel te struktureer = 7–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1 HOE HET DIE INSTELLING VAN DIE NEB 'N VERSKUIWING IN BOLSJEWITIESE DENKE VERTEENWOORDIG?**

- 1.1 1.1.1 [*Ontrekking van bewyse uit Bron1 A-V1*]
• Maart 1921 (1 x 1) (1)
- 1.1.2 [*Definisie van historiese konsep uit Bron 1A-V1*]
• 'n Oorlog tussen burgers van dieselfde land
• Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)
- 1.1.3 [*Ontrekking van bewyse uit Bron1 A-V1*]
• stakings deur ontevrede werkers
• boere-onrus
• openlike rebellie onder die soldate en matrose wat op die Krondstadt-eiland gestasioneer was
• stedelike ontvolking (3 x 1) (3)
- 1.1.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron1A-V2*]
• Dit het die hoeveelheid belasting wat boere moes betaal, aansienlik verminder
• Boere kon nou hul surplus op die ope mark verkoop.
• Boere het aansporing gehad om meer voedsel te produseer.
• Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.1.5 [*Interpretasie van bewyse uit Bron1A - V2*]
• Oorlogskommunisme het misluk en Rusland se ekonomie was swak
• Hy het geglo dat die NEB Rusland se ekonomie kon bou.
• Dit sou tyd neem vir verandering om gevoel te word
• Die mense moes geduldig wees
• Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.2 1.2.1 [*Definisie van 'n historiese konsep uit Bron 1B – V2*]
• Kleinboere kon belasting in goedere betaal, met ander woorde, met produkte eerder as geld tydens die Nuwe Ekonomiese Beleid
• Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)
- 1.2.2 [*Ontrekking van bewyse uit Bron1B-V1*]
• Te veel mense
• Nie genoeg kos nie (2 x 1) (2)
- 1.2.3 [*Ontrekking van bewyse uit Bron1B-V1*]
• 'waarvan die kleinboere vooraf in kennis gestel sou word' (1 x 2) (2)

1.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1B-V2]*

- Kleinboere het groter aansproing gehad om meer kos te produseer
- Die kleinboere was nie meer bang vir voedselopname nie
- Kleinboere was ten gunste van die NEB en het die regering ondersteun
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.2.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1B-V2]*

- Rusland se ekonomie was steeds agterlik en gebaseer op landbou
- Die meerderheid van die bevolking was kleinboere
- Die regering is opgestel om diewerksklas te bevoordeel, maar Rusland het slegs 'n klein werkersklasbevolking gehad
- As die huidige behoeftes nie nagekom word nie, sou die ekonomie aanhou ly
- As die nywerheid wou groei, sou die kleinboere genoeg voedsel aan die nuwe werkersklas moes verskaf
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.3 1.3.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1C-V2]*

- Die NEB het kleinboere toegelaat om goedere op die ope mark te verkoop.
- Meer voedsel is geproduseer as gevolg van die NEB.
- Die koopkrag van die Russiese kleinboere het toeneem as gevolg van die NEB
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

1.3.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1C-V2]*

- Hulle sou dit as 'n verraad van kommunisme en 'n terugtrekking na kapitalisme beskou het.
- Hulle het gevoel dat dit die doelwitte van 'n sosialistiese staat ondermyn word deur privaat eienaarskap en winsgedrewe onderneming toe te laat.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.4 1.4.1 *[Ontrekking van bewyse uit Bron1D-V1]*

- Feudale
- Kapitalistiese (2 x 1) (2)

1.4.2 [Ontrekking van bewyse uit Bron1D-V1]

- Buigsaamheid
- Die vermoë om vinnige en skielike taktiekveranderinge te bewerkstellig
- Om 'n ander pad te kies vir die bereiking van ons doel indien die vorige pad onmoontlik blyk te wees (Enige 2 x 1) (2)

1.4.3 [Interpretasie van bewyse uit Bron1D-V2]

- Produksie in Rusland sou toeneem as mense gemotiveerd was om te werk
- 'n Kapitalistiese tipe stelsel was nodig om produksie vlakke in Rusland te verhoog
- Die Russiese ekonomie sou uitbrei as kleinboer produksie toeneem
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.4.4 [Interpretasie van bewyse uit Bron1D-V2]

- Lenin spreek onwrikbare toewyding aan die Kommunistiese saak uit
- Hy erken dat die oorgang van kapitalisme na sosialisme uiters uitdagend sal wees en met lyding kan gepaardgaan
- Lenin bly vol vertroue dat die rewolusie sal slaag
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.4.5 [Vasstelling van Bruikbaarheid van Bron 1D-V3]

Die bron is bruikbaar omdat:

- Hierdie bron is 'n artikel geskryf deur Vladimir Lenin, die leier van die Bolsjewistiese Party en hoof van die destydse Sowjet-regering
- Lenin was direk betrokke by die skep en implementering van die NEB
- Die bron gee insig in die amptelike redenasie en motiverings agter die beleid
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

1.5 [Vergelyking van bewyse uit Bronne 1B en 1C om vas te stel hoe hulle mekaar ondersteun-V3]

- Bron **1B** verklaar dat die kleinboere surplusprodukte op die oop mark kon verkoop. Bron **1C** is 'n foto wat kleinboere wys wat surplus voedsel op die oop mark verkoop.
- Bron **1B** verklaar dat die kleinboer gemotiveerd sou wees om harder te werk. Bron **1C** toon dat die kleinboere wel harder gewerk het aangesien hulle surplus voedsel geproduseer het.
- Bron **1B** verklaar dat die werkers 'n aansporing sou hê om produksie te verhoog. Bron **1C** toon 'n toename in produksie aangesien die kleinboere surplus voedsel het om op die oop mark te verkoop.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.6 [Interpretasie, evaluering en sintese uit relevante bronne-V3]

- Die bekendstelling van die NEB het 'n groot afwyking van die party se vorige benadering tot die bestuur van die land verteenwoordig (Bron 1A)
- Kleinskaalse nywerhede en dienste is gedenasionaliseer (Bron 1A)
- Daar is na die NEB as 'n terugtrekking van die staat verwys. (Bron 1A)
- Die Belasting-in-goedere-beleid, wat die surplus voedseltoewysigingsstelsel sou vervang (Bron 1B)
- Die NEB het hulle (kleinboere) die vryheid gegee om wat hulle geproduseer het, op die mark vir wins te verkoop, iets wat nie onder Oorlogskommunisme toegelaat sou gewees het nie (Bron 1C)
- Die NEB het beperkte vorme van kapitalisme toegelaat (Bron 1C)
- Boere is toegelaat om surplusprodukte op die ope mark te verkoop Nie toegelaat onder Oorlogskommunisme nie (Bron 1C)
- Die NEB het die fundamente vir die nuwe sosialistiese stelsel geskep (Bron D)
- Die NEB het die belangrikheid van buigzaamheid in Bolsjewitiese denke getoon (Bron 1D)
- Die NEB het 'n verskuiwing van Oorlogskommunisme na 'n meer gemengde ekonomie gekenmerk. (Eie kennis)
- Bolsjewiste het klein besighede en kleinboere toegelaat om vir wins te hand wat 'n stap terug was van streng sosialistiese beheer
- Deur die NEB in te stel, het die Bolsjewiste sommige sleutel kommunistiese beginsels laat vaar (Eie kennis)
- Die Nuwe Ekonomiese Beleid het privaat besighede en boerderywinste toegelaat, wat teen die kommunistiese teorie was (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord

(6)

Gebruik die volgende matriks om 'n punt toe te ken:

VLAKE 1	• Gebruik bewyse op 'n elementere wyse, bv., toon min of geen begrip van hoe die bekendstelling van die NEB 'n verskuiwing in Bolsjewitiese denke verteenwoordig het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	PUNTE 0–2
VLAKE 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv., toon 'n mate van begrip van hoe die bekendstelling van die NEB 'n verskuiwing in Bolsjewitiese denke verteenwoordig het. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier om 'n paragraaf te skryf.	PUNTE 3–4
VLAKE 3	• Gebruik relevante bewyse, bv. demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die bekendstelling van die NEB 'n verskuiwing in Bolsjewitiese denke verteenwoordig het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon.	PUNTE 5–6

(6)

[50]

VRAAG 2: TOT WATTER MATE WAS DIE NUWE BEDELING (NEW DEAL) SUKSESVOL IN DIE VERMINDERING VAN WERKLOOSHEID EN DIE STIMULERING VAN EKONOMIESE HERSTEL IN DIE VSA GEDURENDE DIE 1930's?

- 2.1 2.1.1 [*Ontrekking van bewyse uit Bron2A-V1*]
- “in reaksie op die ernome omvang van armoede wat deur die Groot Depressie van 1929 geskep is” (1 x 2) (2)
- 2.1.2 [*Ontrekking van bewyse uit Bron2A-V1*]
- 12,8 miljoen (1 x 2) (2)
- 2.1.3 [*Definisie van 'n historiese konsep uit Bron 2A-V2*]
- 'n Periode van Amerikaanse ekonomiese inkrimping (ekonomiese afswaai), gekenmerk deur verminderde sake-aktiwiteit, dalende produksie en verkope, stygende werkloosheid en dalende inkomstevlakke
 - Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)
- 2.1.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2A-V2*]
- Boere is betaal om minder te produseer, wat 'n hoër vraag en stygende pryse geskep het
 - Boere het subsidies van die regering ontvang, wat winste verhoog het
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.1.5 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2A-V2*]
- Dit het baie mense van werk voorsien
 - Deur 'n inkomste te verdien, sou dit hul lewenstandaard verbeter het
 - Dit het verdere werkskepping moontlik gemaak
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.1.6 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2A-V2*]
- Die Nuwe Bedeling het beide stedelike en landelike gebiede gehelp
 - Werklose mense wat in die stede gewoon het, het werk deur programme soos die CCC gekry
 - Landelike gebiede het voordeel getrek uit verbeterde infrastruktuur en bewaringsprojekte
 - Landelike gebiede het langtermyn voordele gekry soos beter paaie, vloedbeheer en grondbewaring
 - Dit het die regering se aktiewe rol in die skep van werk en die ondersteuning van ontwikkeling tydens die depressie getoon
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

- 2.2 2.2.1 [*Ontrekking van bewyse uit Bron2B-V1*]
- Minder streng monetêre beleid
 - prysondersteuning vir landbou
 - vakkbondregte
 - miljarde dollars vir openbare werke en werksgeleenthede
- (Enige 2 x 1) (2)
- 2.2.2 [*Definisie van 'n historiese konsep uit Bron 2B - V1*]
- Verwys na infrastruktuurprojekte en -dienste wat deur die regering gefinansier en uitgevoer word, tot voordeel van die algemene publiek
 - Enige ander relevante antwoord
- (1 x 2) (2)
- 2.2.3 [*Ontrekking van bewyse uit Bron2B-V1*]
- ongelykhede (onbillikheid) in werksomstandighede
 - verskillend grade van bestuursbekwaamheid
- (2 x 1) (2)
- 2.2.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2B-V2*]
- Die Roosevelt-administrasie het geglo dat die federale regering beheer moes neem en direk werk moes verskaf
 - Die regering kon verseker dat geld korrek bestee is
 - Die Roosevelt-administrasie het nie plaaslike regerings vertrou nie
 - Deur werkers in alle state en gebiede aan te stel, kon die regering verseker dat hulp eweredig en billik versprei is
 - Die regering wou beheer oor groot infrastruktuurprojekte hê
 - Enige ander relevante antwoord
- (Enige 2 x 2) (4)
- 2.2.5 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2B-V2*]
- Die Nuwe Bedeling het elektrisiteit na landelike en onderontwikkelde gebiede gebring en hulle gemoderniseer
 - Toegang tot elektrisiteit het mense groter beheer oor hul lewens en toekoms gegee
 - Dit het getoon dat die federale regering verwaarloosde streke aktief ondersteun
 - Hierdie gemeenskappe was meer in nasionale sake ingesluit en het groter invloed op politieke besluite gehad
 - Enige ander relevante antwoord.
- (Enige 2 x 2) (4)

- 2.3 2.3.1 [*Ontrekking van bewyse uit Bron2C-V1*]
- Eienaars
 - Bestuurders (2 x 1) (2)
- 2.3.2 [*Ontrekking van bewyse uit Bron2C-V1*]
- “werkers vandag baie beter betaal word as ooit tevore” (1 x 2) (2)
- 2.3.3 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2C-V2*]
- Handel en nywerheid het aansienlik gegroei
 - Die Nuwe Bedeling het die Amerikaanse ekonomie verbeter
 - Die Nuwe Bedeling het werk vir baie werklose Amerikaners geskep
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.3.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron2C-V2*]
- Roosevelt toon ’n gebalanseerde houding, en erken die skade wat deur stakings veroorsaak word, maar probeer ook om vordering uit te lig deur ’n afname in hul frekwensie (gereeldheid) en erns te noem.
 - Roosevelt kom voor as simpatiek teenoor alle partye wat deur stakings geraak word – werkgewers, werkers en die publiek – en erken die “onvermydelik verliese” wat hulle in die gesig staar.
 - Roosevelt neem ’n optimistiese toon aan, erken die negatiewe gevolge van stakings, maar beklemtoon dat die situasie verbeter het in vergelyking met vorige jare.
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.3.5 [*Bepaling van betroubaarheid van Bron 2D-V3*]
- Betroubaar**
- Primêre bron aangesien dit ’n toespraak deur President Roosevelt is, gelewer tydens die Nuwe Bedeling
 - Dit bied direkte insig in hoe die Nuwe Bedeling werk
 - Enige ander relevante antwoord

OF

Nie Betroubaar nie

- Die bron sal waarskynlik bevooroordeeld wees, aangesien Roosevelt sy administrasie se beleide bevorder en die Nuwe Bedeling in ’n positiewe lig uitbeeld om openbare steun te verkry of te behou.
- Die toespraak beklemtoon suksesse en fokus minder op mislukkinge
- Die Bron maak lig van of laat negatiewe aspekte van die Nuwe Bedeling weg
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

- 2.4 2.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron2D-V2]*
- Nie alle Amerikaners was ten gunste van die Nuwe Bedeling nie
 - Roosevelt het openbare teenkantiing teen sy beleide ontvang
 - Dit het teenkantiing teen die Nuwe Bedeling se besteding en federale werkskepping weerspieël
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron2D-V2]*
- Vermindering van belasting sou maatskappye met meer geld laat om werkers aan te stel
 - Die slagspreuk het geïmpliseer dat staatsbesteding en hoë belasting werkskepping benadeel
 - Laer belasting sou besighede aanmoedig om meer geld te belê en meer werksgeleenthede te skep
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.5 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2C en Bron 2D om ooreenkomste vas te stel -V3]*
- Bron **2C** is van Roosevelt, die Amerikaanse president, tydens die Nuwe Bedeling en is ten gunste van die Nuwe Bedeling. Bron **2D** verwys na die Nasionale Soukekamer wat teen die hoë belasting van die Nuwe Bedeling protesteer.
 - Bron **2C** is ten gunste van die Nuwe Bedeling en verklaar hoe dit werk vir baie Amerikaners geskep het. Bron **2D** verskil deurdat dit impliseer dat die Nuwe Bedeling werkskepping verhoed het.
 - Bron **2C** impliseer dat die Nuwe Bedeling werkers en werkgewers bevoordeel het, terwyl die implikasie in Bron **2D** is dat werkers en werkgewers nie voordeel uit die Nuwe Bedeling beleide trek nie.
 - Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.6 [Interpretasie, evaluering en sintese uit relevante bronne - V3]

SUKSESVOL

- Die nywerheid het winste onder die Nuwe Bedeling gemaak. (Bron 2A)
- Die ekonomie het met 10 persent per jaar gegroei (Bron 2A).
- Plaasinkomste het tussen 1932 en 1939 verdubbel en \$4,6 miljard bereik. (Bron 2A)
- 'n Halfmiljoen was in diens van herbebossing, landelike padbou, besproeiings- en vloedbeheerskemas, en grondbewaringsprojekte. (Bron 2A)
- Werklose mense van die stad het baat gevind, asook die landelike gebeide wat deur die verbeteringswerke geraak is. (Bron 2A)
- Toestande vir werkers het verbeter. (Bron 2B)
- Die Nuwe Bedeling het elektrisiteit na baie dele van Amerika gebring. (Bron 2B)
- Die Industriële Herstelprogram het 'n aansienlike styging in die totale industriële winste veroorsaak. (Bron 2C)
- Die winste van handel en nywerheid, as geheel, was aansienlik. (Bron 2C).
- Miljoene minder bevoorregte werkers word baie beter betaal as ooit tevore. (Bron 2C)
- Die Nuwe Bedeling het miljoene werksgeleenthede deur openbare werkeprogramme, soos die CCC en WPA, geskep. Dit het mense tydelike werk gegee en moraal verhoog. (Eie kennis)
- Die Nuwe Bedeling het noodhulp en werk verskaf, wat baie gesinne gehelp het om die Depressie te oorleef. Dit het infrastruktuur verbeter en banke en boere ondersteun. (Eie kennis)
- Die Nuwe Bedeling was die mees suksesvol om hoop en sekuriteit te bied. Dit het langtermyn hervormings soos Maatskaplike Sekuriteit (*Social Security*) en arbeidsregte ingestel. (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord

NIE SUKSESVOL

- Daar was 'n ekonomiese afswaai in 1937 en werkloosheid het tot 19 persent gestyg. (Bron 2A)
- Werkloosheid was steeds so hoog as 10 persent en hoë werkloosheid het waarskynlik permanent gelyk (Bron 2A)
- Ander Nuwe Bedeling-projekte het gemengde sukses behaal. (Bron 2A)
- Dit het verskeie probeerslae geneem om die werkprogramme aan die gang te kry. (Bron 2B)
- Daar was ongelykhede (onbillikheid) in werksomstandighede en lone, tesame met wisselende grade van bestuursbekwaamheid. (Bron 2B)
- Industriële herstel is tot 'n mate deur stakings vertraag. (Bron 2C)
- Baie Nuwe Bedeling-beleide het teenkanting van die sakesektor in die gesig gestaar. (Bron 2D)
- Roosevelt het teenkanting van die Nasionale Sakekamer in die gesig gestaar. (Bron 2D)
- Daar was teenkanting teen die verhoogde belasting. (Bron 2D)
- Die Nuwe Bedeling het lyding verlig, maar kon die ekonomie nie alleen ten volle laat herleef nie (Eie kennis)
- Werkloosheid het nooit gedurende die 1930's tot die vlakke voor die Depressie gedaal nie, dus was herstel slegs gedeeltelik gewees (Eie kennis)
- Die Nuwe Bedeling het nie ver genoeg gegaan om die private belegging of industriële groei te stimuleer nie (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord

(6)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op 'n elementere wyse bv., toon min of geen begrip van die mate waain die Nuwe Bedeling suksesvol was in die vermindering van werkloosheid en die stimulering van ekonomiese groei in die VSA gedurende die 1930's. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	PUNTE 0–2
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv., toon 'n mate van begrip van die mate waain die Nuwe Bedeling suksesvol was in die vermindering van werkloosheid en die stimulering van ekonomiese groei in die VSA gedurende die 1930's. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier om 'n paragraaf te skryf.	PUNTE 3–4
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse, bv. demonstreer 'n deeglike begrip van die mate waain die Nuwe Bedeling suksesvol was in die vermindering van werkloosheid en die stimulering van ekonomiese groei in die VSA gedurende die 1930's. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon.	PUNTE 5–6

(6)

[50]

VRAAG 3: HOE HET DIE NUREMBURGSEWETTE BYGEDRAE TOT DIE SKEPPING VAN 'N RASGEBASEERDE NAZI-STAAT?

- 3.1 3.1.1 [*Definisie van 'n historiese term uit Bron 3A-V2*]
- Vervolging verwys na die diskriminasie, onderdrukking en geweld wat teen die Jode gerig word deur wette, sosiale uitsluiting en uiteindelik massamoord.
 - Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)
- 3.1.2 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 3A-V1*]
- “die uitsluiting van Jode uit die openbare lewe” (1 x 2) (2)
- 3.1.3 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 3A-V1*]
- 'n Aggressiewe boikot van Joodse besighede
 - Het begin om anti-Joodse wette in te stel (2 x 1) (2)
- 3.1.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron 3A-V2*]
- Nazi's het wette gebruik om rassieskeiding after dwing, met die doel om die Jode nie net sosiaal of polities nie, maar ook biologiese te isoleer.
 - Deur diskriminasie as “wettig” te beskou, het die Nazi's hul rassistiese ideologie die voorkoms van wettigheid gegee.
 - Deur wetgewing soos die Nuremburgwette te gebruik om huwelike tussen Jode en nie-Jode te voorkom, het hulle uiteindelik gewerk aan die doelwit van 'n ras-“suiwer” Ariesse staat.
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 3.1.5 [*Interpretasie van bewyse uit Bron 3A-V2*]
- Die Nuremburgwette het die vervolging van ander minderheidsgroepe in Nazi-Duitsland toegelaat
 - Die Nuremburgwette is ook op die sigeuners (Roma en Sint) toegepas, wat hul vryheid van beweging verloor het en in kampe geplaas is
 - Swart Duitsers is as ras-minderwaardig gemerk, dikwels gesteriliseer en van skole en werk uitgesluit
 - Gemengde-ras Duitsers is aan beperkings op huwelik, onderwys en indiensneming onderworpe; baie is gesteriliseer onder rashigiëne-wette
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

- 3.2 3.2.1 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 3B-V1*]
 • Nuwe wette aangekondig wat baie van die rasse-teorieë wat die Nazi-ideologie onderlê, geïnstitusioneel het
 (1 x 2) (2)
- 3.2.2 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 3B-V1*]
 • Swastika (1 x 1) (1)
- 3.2.3 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 3B-V1*]
 • Aangaande burgerskap
 • Die swastika as die nasionale vlag
 • Die wet vir die Beskerming van Duiste Bloed en eer (3 x 1) (3)
- 3.2.4 [*Interpretasie van bewyse uit Bron 3B-V2*]
 • Dit het Jode van burgerskap gestroop en hulle buitelanders in hul eie land gemaak
 • Hulle het gedefinieer wie Joods was, wat die staat toegelaat het om mense op grond van afkoms te teiken
 • Hulle het diskriminasie deur wettige middele geregverdig en vervolging wettig laat lyk
 • Hulle het Jode van politieke regte uitgesluit, soos stemreg en die beklee van ampte
 • Hulle het huwelike en seksuele verhoudings tussen Jode en nie-Jode verbied en hulle sosiaal geïsoleer
 • Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 3.2.5 [*Bepaal die Betroubaarheid van Bron 3B-V3*]
Die bron is betroubaar omdat:
 • Dit is 'n primêre bron uit die tyd, geskryf deur die Amerikaanse ambassadeur Dodd, wat in Duitsland teenwoordig was en verslag gedoen het van gebeure soos dit plaasgevind het.
 • Dit weerspieël die amptelike internasionale reaksie en gee insig in hoe die wette deur buitelandse diplomate verstaan is.
 • Dit is betroubaar aangesien dit wys hoe die wette diplomatie waargeneem is en hoe die Nazi-regime dit aan die buitewêreld aangebied het.
 • Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 3.3 3.3.1 [*Definsie van 'n historiese term uit Bron 3C-V1*]
 • Vyandigheid teenoor of voordeel teen die Joodse volk
 • Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)
- 3.3.2 [*Onttrekking van bewyse uit Bron 3C-V1*]
 • “die uitbarsting van anti-semitiese geweld was 'n teken aan die Nazi-elite dat anti-Joodse maatreëls verwelkom sou word”
 • “'n toename in radikalisme nie met enige weerstand begroet sou word nie” (2 x 1) (2)

3.3.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron3C-V2]*

- Dit het Jode maklik identifiseerbaar gemaak en hulle aan openbare teistering en geweld blootgestel
- Dit het skaamte en vernedering veroorsaak en hulle ontmoedig om in die openbaar te verskyn
- Dit het gelei tot sosiale uitsluiting, aangesien ander hulle vermy of geweier het om met hulle te kommunikeer
- Jode kon nie vervolging ontsnap nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.3.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron3C-V2]*

- Die Nazi's het wette gebruik om rassisme en diskriminasie afgedwing, eerder as om regte te beskerm
- Die regstelsel het onskuldige mense, veral Jode, vir hul identiteit gestraf
- Die Howe en polise het Nazi-doelwitte gedien en vrees in plaas van geregtigheid versprei
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.3.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron3C-V2]*

- Die besluit om die Jode uit te roei was nie lukraak nie – dit was 'n doelbewuste, georganiseerde beleid van massamoord gedryf deur Nazi-ideologie
- Dit weerspieël die uiterste brutaliteit en rassisme van die Nazi-regime
- Dit het gelei tot die volksmoord van ses miljoen Jode tydens die Holocaust/Jodemoord
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.4 3.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron3D-V2]*

- Om Jode in Nazi-Duitsland wettiglik te identifiseer
- Om die regte van Jode te beperk
- Om die beweging van Jode te beheer of te beperk
- Om rassewette af te dwing en Joodse individue op te spoor
- Om Nazi-amptenare te help om Jode uit die openbare lewe uit te sluit
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron3D-V2]*

- Die Nuremburgwette het gedefinieer wie Joods was en Jode van regte ontnem
- Hierdie ID toon dat Jode amptelik geregistreer was
- Die dokument is bewys dat die Nuremburgwette tot 'n stelsel van konstante toesig gelei het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.5 [Vergelyking van bewyse uit Brone 3B en Bron 3C om ooreenkomste vas te stel-V3]

- Bron **3B** meld hoe die Nuremburgwette Joodse regte wettiglik verwyder en rassediskriminasie geïnstitusioneel het. Bron **3C** ondersteun dit deur te wys hoe wette gebruik is om Jode uit die openbare lewe uit te sluit en geweld te regverdig.
- Bron **3B** meld hoe die Jode van burgerskap gestroop is en van verhoudings met Duitsers verban is. Bron **3C** ondersteun dit deur te sê dat Jode armband moes dra om hulle sigbaar te merk en te isoleer, wat sosiale skeiding versterk het.
- Bron **3B** toon dat anti-semitiese oortuigings wyd aanvaar is deur wettige steun. Bron **3C** bevestig dat hierdie aanvaarding Nazi-instellings toegelaat het om wette af te dwing met min tot geen openbare weerstand nie.
- Bron **3B** meld dat rassewette die grondslag gelê het vir vervolging. Bron **3C** verbind hierdie vervolging direk met die “Finale Oplossing” – die beplande uitwissing van die Jode.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.6 [Interpretasie, evaluaering en sintese uit relevante bronne-V3]

- Jode is uit die openbare lewe uitgesluit (Bron 3A)
- Anti-Jodse wette is ingestel (Bron 3A)
- Nazi-beleid was nie net op Jode gemik nie (Bron 3A)
- Wette is aangeneem om mense wat as “aangebore” siek beskou is, met geweld te steriliser (Bron 3A)
- Die Nuremburgwette het Jode hul burgerskapsregte ontsê
- Die Nuremburgwette is na ‘Sigeuners’ uitgebrei (Bron 3A)
- Die Nuremburgwette het die wettige vervolging van Jode in Duitsland toegelaat (Bron 3B)
- Wette het huwelike en “buite-egtelike seksuele omgang” tussen Jode en ander Duitsers verbied (Bron 3B)
- Jode is verbied om die Duitse vlag te vlieg (Bron 3B)
- Die wette wat voorsien is, het spesifieke definisies gegee van wie ’n Jood is (Bron 3B)
- Jode is gedwing om ’n geel Ster van Dawid te dra (Bron 3C)
- Wette het die Nazi’s toegelaat om hul eie burgers aan te val (Bron 3B)
- Het gelei tot die Finale Oplossing (Bron 3C)
- Jode is gedwing om identiteitskaarte te dra sodat hulle maklik geïdentifiseer kon word (Bron 3D)
- Dit het toegelaat dat hulle wettiglik vervolgt kon word (Bron 3D)
- Die Nuremburgwette het wettiglik gedefinieer wie as Joods beskou is op grond van afkoms, nie godsdiens nie
- Hierdie wette het Jode van Duitse burgerskap ontnem, wat hulle buitelanders in hul eie land gemaak het (Eie kennis)
- Hierdie rasseskieding het Jode in tweedeklas inwoners verander en die Nazi-staat toegelaat om hulle van wettige regte en beskerming te ontsê, wat die rassehiërargie versterk het. (Eie kennis)
- Die Nuremburgwette het alledaagse rassisme aangemoedig deur anti-semitiese gedrag wettig te maak. (Eie kennis)

- Die wette het 'n wettige basis vir verdere vervolging, gebied wat uiteindelik tot ghetto's, deportasies en die Holocauste gelei het (Eie kennis).
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op 'n elementere wyse, bv., toon min of geen begrip van hoe die Nuremburgwette bygedra het tot die skepping 'n rasbegaseerde Nazi-staat. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	PUNTE 0–2
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv., toon 'n mate van begrip hoe die Nuremburgwette bygedra het tot die skepping 'n rasbegaseerde Nazi-staat. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier.	PUNTE 3–4
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse, bv., demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die Nuremburgwette bygedra het tot die skepping 'n rasbegaseerde Nazi-staat. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon	PUNTE 5–6

(6)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: KOMMUNISME IN RUSLAND 1900–1940: GEVALLESTUDIE – STALIN SE VYFJAARPLANNE**

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analise en interpretatiewe vaardighede te gebruik gebaseer op relevante bewyse.]

SYNOPSIS

Kandidate moet 'n duidelike standpunt oor die stelling inneem – byvoorbeeld, **stem saam dat Stalin se Vyfjaarplanne instrumenteel was in die transformasie van Rusland se ekonomie, en beklemtoon dat hoewel daar wel vordering gemaak is, dit teen 'n beduidende menslike en ekonomiese koste gekom het.** Die inleiding moet kortliks die hoogtepunte uiteensit wat die kandidate sal gebruik om hul argument te ondersteun

HOOFASPEKTE

INLEIDING: Kandidate moet die impak van Josef Stalin se Vyfjaarplanne op die transformasie van Rusland van 'n agterlike, gedeeltelik Middeleeuse ekonomie na 'n moderne industriële ekonomie, krities bespreek.

UITBREIDING:

- **Stalin se verwerping van die NEB:**
- Die Nuwe Ekonomiese Beleid (NEB), wat deur Lenin bekend gestel is, is deur Stalin as ideologies teenstrydig met kommunistiese beginsels beskou.
- Stalin het geglo dat die NEB kapitalisme aangemoedig het en industriële ontwikkeling vertraag het.
- In 1928 het Stalin die NEB afgeskaf en dit vervang met 'n bevel-ekonomie wat deur gesentraliseerde staatsbeplanning gerig word.
- **Doelwitte van die Vyfjaarplanne:**
- Stalin het ten doel gehad om die USSR vinnig te industrialiseer, afhanklikheid van buitelandse tegnologie te verminder en voor te berei vir potensiële militêre konflikte.
- Het daarna gestreef om die USSR selfonderhoudend en internasionaal mededingend te maak.
- **Rol van Gosplan:**
- Gosplan, die Staatsbeplanningskomitee, was verantwoordelik vir die bepaling van produksieteikens, die toewysing van produksieteikens, die toewysing van hulpbronne en die koördinering van ekonomiese beplanning.
- Het 'n sleutelrol gespeel in die implementering en monitering van die Vyfjaarplanne.
- **Eerste Vyfjaarplan (1928–1932):**
- Fokus: Swaar nywerheid en infrastruktuur
- Propaganda is gebruik om die werkers te inspireer
- Fabriek wat volgens staatskwotasels vervaardig is

- **Prestasies:**
 - Vinnige industriële uitbreiding: meer as 1 500 fabriekgeboue, insluitend trekkerfabrieke (Stalingrad) en motorvoertuigaanlegte (Moskou)
 - Groot toenames in die produksie van steenkool, yster, staal en elektrisiteit (hidroëlektriese projekte – Dnieperdam)
 - Uitbreiding van vervoerinfrastruktuur (spoorweë, kanale)
 - Verpligte onderwys het geskoolde werksmag geskep
- **Tekortkominge:**
 - Verwaarloosing van verbruikersgoedere het gelei tot tekorte en swak lewensomstandighede.
 - Onrealistiese teikens het gelei tot vervalsing van statistieke en ondoeltreffenhede.
- **Kollektivisering:**
- Stalin se kollektiviseringsveldtog het gepoog om kleinboere plase in groot, staatsbeheerde eenhede te konsolideer.
- Weerstand van Koellakke (ryker boere) het gelei tot harde onderdrukking en massa deportasies.
- Kollektivisering het veroorsaak:
 - 'n Drastiese daling in landbouproduksie
 - Ernstige hongersnood (veral in Oekraïne), wat gelei het tot die dood van 2 miljoen mense.
- Aanhoudende tekorte aan vleis, suiwel en graan
- **Tweede Vyfjaarplanne (1933–1937):**
- Voorgesette klem op swaar nywerheid, maar verhoogde fokus op verbruikersgoedere en die verbetering van lewenstandaarde
- Vervoerstelsels gemoderniseer – uitgebreide spoorweë en verbeterde logistiek
- Aanpassings aan kollektiewe boerdery: boere toegelaat om surplus produkte te hou nadat hulle staatskwotas nagekom het
- Invoering van staatsplase (sovkhozes), wat soos fabriekgeboue met betaalde lone bedryf is
- Gebruik van kunsmis, moderne masjinerie en verbeterde boerderytegnieke om landbouproduktiwiteit te verhoog
- 'n Mate van ekonomiese stabilisering het plaasgevind, maar werkeropofferings was steeds beduidend (lang ure, lae lone, streng dissipline)
- **Derde Vyfjaarplan (1938–1941):**
- Toenemend gefokus op militêre produksie as gevolg van die bedreiging van die Tweede Wêreldoorlog
- Voorgesette uitbreiding van swaar nywerheid, maar verbruikersgoedere produksie het weer gestagneer
- Plan ontwig deur Duitse inval in 1941, maar het die grondslag vir die USSR se oorlogstydse ekonomie gelê
- **IMPAK OP DIE EKONOMIE:**
- **Positiewe Uitkomst:**
 - Die USSR het binne 'n dekade 'n belangrike nywersheidsmag geword
 - Groot vooruitgang in infrastruktuur en swaar nywerheid
 - Verbeterde staatsbeheer oor die ekonomie en werksmag
- **Negatiewe Uitkomst:**
 - Massiewe menslike koste: dwangarbeid, hongersnood en suiwerings

- Swak lewensgehalte vir gewone burgers as gevolg van die verwaarlosing van verbruikersbehoefes
- Landbouproduksie het onbestendig gebly, met herhalende tekorte
- Stalin se outoritêre beheer tot ekonomiese ondoeltreffendhede en vreesgedrewe produktiwiteit
- Enige ander relevante antwoord

Gevolgtrekking: Kandidate moet argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat.

[50]

VRAAG 5: KAPITALISME IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA 1900–1940: IMPAK VAN EN REAKSIES OP DIE KRISIS VAN KAPITALISME.

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analise en interpretatiewe vaardighede te gebruik gebaseer op relevante bewyse.]

SYNOPSIS

Kandidate moet aandui of hulle saamstem of nie met die stelling dat die Groot Depressie 'n verwoestende ekonomiese en sosiale impak op die burgers van die Verenigde State van Amerika gehad het. Kandidate moet historiese bewyse gebruik om hul argument te staaf.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

Inleiding: Kandidate moet 'n standpunt inneem deur aan te dui of hulle met die stelling saamstem of nie. Hulle moet ook aandui hoe hulle van plan is om hul argument te staaf.

UITBREIDING

- **Ekonomiese Impak:**
- **Aandelemark ineenstorting:** (1929): Die ineenstorting van die aandelemark het die begin van die Depressie gemerk. Paniekverkope het veroorsaak dat die waarde van aandele gedaal het, wat miljarde dollars in welvaart uitgewis het.
- **Bank Mislukkings:** Duisende banke regoor die VSA het ineengestort toe mense gehaas het om hul spaargeld te onttrek. Sonder federale versekering het baie al hul geld verloor.
- **Besigheidsluitings:** Met min verbruikersbesteding en geen toegang tot krediet nie, het besighede vinnig misluk. Dit het gelei tot wydverspreide afleggings en groot ekonomiese agteruitgang.
- **Massa werkloosheid:** Teen 1933 was meer as 13 miljoen Amerikaners—ongeveer 25% van die werksmag – werkloos. Daar was destyds geen staats-of federale werkloosheidvoordele nie.
- **Ineenstorting van die Landbousektor:**
- **Oorproduksie en dalende pryse:** Boere het reeds in die 1920's gesukkel. Toe die vraag gedaal het, het gewaspryse so laag gedaal dat baie nie die oes of verkoop van hul produkte kon bekostig nie.
- **“Dust Bowl”/Stofkom:** Swak landboupraktyke en 'n ernstige droogte gedurende die vroeë 1930's het die Stofkom in state soos Oklahoma, Kansas en Texas geskep. Plase is vernietig.
- Duisende boere het weswaarts gemigreer/getrek op soek na werk.
- Dit skep groter mededinging vir werk in dorpe en stede skep
- **Skuld en Beslaglegging:** Boere wat lenings gedurende beter tye geneem het, het nou in gebreke gebly (versuim om te betaal). Banke het eiendomme gekonfiskeer, wat baie gedwing het om hul grond te verlaat.
- Pryse van goedere en dienste het dramaties gedaal, wat die ekonomiese agteruitgang vereger het.

Sosiale Impak:

- **Wydverspreide Armoede:** Miljoene Amerikaners het huise, werk en toegang tot basiese noodsaaklikhede verloor.
 - Wanvoeding en honger was algemeen, veral onder kinders.
 - **Dakloosheid en Hooverilles:**
 - Baie mense het dakloos geword en plakkerdorpie gebou, bekend as “Hooverilles”, na President Hoover, wat vir die krisis blameer is.
 - Hierdie informele nedersettings het in parke, leë erwe en stadsbuitewyke regoor die land ontstaan.
 - **Geestesgesondheid en Wanhoop:**
 - Die hopeloosheid van die situasie het gelei tot 'n beduidende toename in geestesongesteldheid en selfmoordsyfers.
 - Gesinne het uitmekaar geval onder die druk van finansiële probleme.
 - Baie mans het eenvoudig hul gesinne verlaat omdat hulle gevoel het dat hulle nie vir hulle kon sorg nie.
- Geen Maatskaplike Sekuriteit:**
- Geen formele welsynstelsels, werkloosheidsvoordele of voedselbystand van die regering nie.
 - Mense het op private liefdadigheidsorganisasies en sopkombuise staatgemaak.
 - Afro-Amerikaners, wat reeds rassediskriminasie in die gesig gestaar het, was dikwels die “laas aangestel eerste afgedank”.
 - Enige ander relevante antwoord
- Gevolgtrekking:** Kandidaat moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking afsluit.

[50]

VRAAG 6: IDEES OOR RAS IN DIE 19DE EN 20STE EEUE: GEVALLESTUDIE – HITLER EN DIE JODE

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analise en interpretatiewe vaardighede te gebruik gebaseer op relevante bewyse.]

SINOPSIS

In die skryf van hierdie opstel moet kandidate die mate bepaal waarin die Nazi-regime eugenetika en sosiale Darwanisme gebruik het om beleide teen Jode en ander sogenaamde 'ongewenstes' tussen 1933 en 1945 te regverdig en te implementeer.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoorde insluit

Inleiding:

Kandidate moet 'n standpunt inneem en aandui in watter mate die Nazi-regime eugenetika en sosiale Darwinsime gebruik het om beleide teen Jode en ander sogenaamde 'ongewenstes' tussen 1933 en 1945 te regverdig en te implementeer. Hulle moet hul argument met relevante historiese bewyse ondersteun.

UITBREIDING

- **Hitler se Diktatorskap en Nazi-ideologie**
- Hitler en die Nazi-party het 'n totalitêre regime bevorder.
- Sentraal tot die Nazi-ideologie was die geloof in die rasse-meerderwaardigheid van die Ariese Ras (Herrenvolk).
- Hitler het ten doel gehad om 'n rasse-'suiwer' Duitsland te skep.
- **Propaganda en Rasse-Meerderwaardigheid**
- Uitgebreide gebruik van propaganda om Ariërs te verheerlik en ander te demoniseer
- Het die idee van die 'suiwer' Ariese ras as superieur/meerderwaardig bo alle ander bevorder
- Duiste kinders is geleer om Jode te identifiseer (Giftige Sampioen)
- **Eugenetika en Rassebeleid**
- Nazi-ras-idees was op eugenetika en sosiale Darwanisme gegrond.
- Beleide wat daarop gemik was om die genetiese kwaliteit van die Duitse bevolking te verbeter
- Het sogenaamde 'ongeskiktes' vir sterilisasie, vervolging of eliminasië geteiken
- **Anti-Semitisme in Nazi-Duitsland**
- Jode is blameer vir Duitsland se ekonomiese, politieke en sosiale probleme
- Hitler is vasbeslote om alle Jode uit Duitsland uit te skakel
- Anti-semitiese beleid was sentraal tot Nazi-bewind
- **Boikot van Joodse Besighede** – Vroeë ekonomiese aanval op Jode
- Jode is verban van openbare plekke en die staatsdiens
- Joodse kinders is verban van Duitse skole
- **Nag van Gebreke Glas (Kristallnacht)** – Landwyse gewelddadige aanvalle op Joodse huise, besighede en sinagoges
- **Nuremburgwette** – Het Jode van burgerskap ontnem, huwelike tussen Jode en Ariërs verbied
- Rasse-stereotipering en sondebok-stelling is gebruik om uitsluiting en geweld te regverdig

- **Vervolging van ander Nie-Ariërs**
- **Roma en die Sinti-mense (Sigeuners):**
 - Beskuldig van gewoontemisdadgers
 - Verbied om met Ariërs te trou
 - Gedeporteer na ghetto's en konsentrasiekampe waar baie van honger gesterf het of doogemaak is
- **Donkervellige Duitsers:**
 - Veral kindes van gemengde ras-ouers, genoem "Rynland-basters"
 - Slagoffers van gedwonge sterilisasie en rassediskriminasie
- **Jehovah-Getuies:**
 - Het geweier om lojaliteit aan die Nazi staat of deelname aan militêre diens te betoon
 - Het kinders nie toegelaat om aan Nazi-saamtrekke deel te neem nie
 - Gevangene geneem of na konsentrasiekampe gestuur
- **Homoseksuele:**
 - Beskou as 'n bedreiging vir die Nazi-ideale van voortplanting en Ariese suiwerheid
 - Geteiken deur 'n spesiale Gestapo-eenhed.
 - Het kastrasie, gevangenisstraf of die dood in konsentrasiekampe in die gesig gestaar
- **Die "Finale Oplossing"**
- Die sistematiese plan om die Joodse bevolking van Europa uit te roei
- Implementering van volksmoord deur massaskietery, gaskamers en dwangarbeid
- Nazi-beleid van 1935 tot 1945 was diep gewortel in eugenetika en sosiale Darwinisme
- Hierdie ideologieë is gebruik om wydverspreide vervolging en volksmoord van Jode en ander sogenaamde 'ongewenstes' te regverdig
- Enige ander relevante antwoord

Gevolgtrekking: Kandidaat moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking afsluit. **[50]**

TOTAAL: 150